

Μεταφρασμένο απόσπασμα

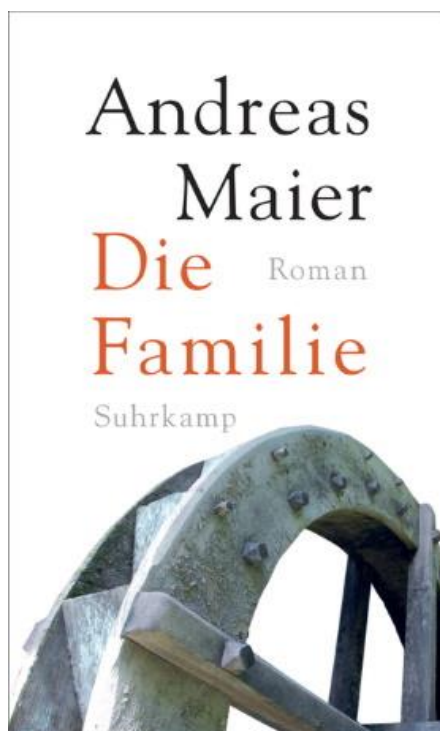
Andreas Maier
Die Familie

Suhrkamp Verlag, Berlin 2019
ISBN 978-3-518-42862

σελ. 8-26

Αντρέας Μάγερ
Η οικογένεια

Μετάφραση: Βασιλική Ρηγοπούλου
Επιμέλεια: Αλέξανδρος Κυπριώτης



Πρόλογος στο παλιό κολυμβητήριο

Όταν ήμουν μικρός είχε ανοίξει στην οδό Χάαγκ το παλιό κολυμβητήριο σε στιλ αρτ νουβό. Το χρησιμοποιούσαν τα σχολεία για το μάθημα της γυμναστικής.

Ο αδελφός μου στην ογδόη τάξη δεν ήξερε ακόμα όπως και πριν να κολυμπάει, όπως και μερικοί άλλοι στην τάξη του. Εκείνο το σχολικό έτος η τάξη, κορίτσια και αγόρια, πήγαινε συχνά παραταγμένη από το Σχολείο των Αυγουστινιανών ως την οδό Μπίσμαρκ, περνώντας μπροστά από την πλατεία Αντενάουερ και έπειτα έμπαινε στα αποδυτήρια του παλιού κολυμβητηρίου. Εκεί έβγαζαν τα ρούχα, φορούσαν βιαστικά τα μαγιό τους και μετά όλο το ασκέρι συγκεντρωνόταν στη λιτά διακοσμημένη σε στιλ αρτ νουβό αίθουσα του κολυμβητηρίου. Εκεί έπρεπε να παραταχθούν αρχικά για να ελεγχθεί αν είναι όλοι παρόντες. Ο δάσκαλος έσκουζε: Δύναμη; Η ομάδα αποκρινόταν με μια φωνή πόσα άτομα είχε η τάξη. Ο δάσκαλος φώναζε: Παρουσίες; Η ομάδα έσκουζε πόσοι είχαν εμφανιστεί πραγματικά εκείνη την ημέρα.

Εκείνη τη χρονιά η τάξη είχε καινούργιο γυμναστή. Ο αδελφός μου και όσοι από τους φίλους του δεν ήξεραν να κολυμπούν, όταν στήθηκαν για πρώτη φορά στην άκρη της πισίνας του παλιού κολυμβητηρίου στην αρχή της σχολικής χρονιάς, το δήλωσαν όπως προβλεπόταν: μη κολυμβητές.

Ο δάσκαλος διέταξε τη χούφτα των ανίδεων από κολύμπι να πάνε στην πισίνα για τους μη κολυμβητές και τους υπέδειξε να παραμείνουν εκεί.

Ο αδελφός μου και οι συμμαθητές του κάθισαν έχοντας ειρωνική διάθεση μέσα στο νερό και τσαλαβουτούσαν εκεί λιγάκι, αν και δεν ήταν πια μικρά παιδιά (κάποιοι από αυτούς που είχαν μείνει ήδη μια φορά στην ίδια τάξη, πήγαιναν κιόλας όταν είχαν κενό στη Φλαμουριά του Σίλλερ και έπιναν μηλίτη). Κάποια στιγμή θα τους καλούσαν και τότε θα ξεκινούσε η κοπιαστική διαδικασία της εκμάθησης της κολύμβησης, ασκήσεις, υποδείξεις, ίσως σωσίβια μπρατσάκια, κουλούρες...

Ο δάσκαλος οδήγησε μια κοόρτη στην πισίνα όπου έκαναν αγώνες ταχύτητας, τους δίδαξε τον ορθό τρόπο στο πρόσθιο και έδωσε ιδιαίτερη προσοχή σε όσους ήταν ικανοί στο ελεύθερο ή και στην πεταλούδα (κυρίως αγόρια). Εκείνους τους επέτρεψε να αγωνιστούν μεταξύ τους.

Ο αδελφός μου, τότε δεκατριών, και οι συμμαθητές του κάθονταν με τα μαγιό τους στην πισίνα για τους μη κολυμβητές και πιτσίλαγαν ο ένας τον άλλον, πράγμα που τους γέμιζε ανυπόκριτη χαρά. Τη ρουτίνα στην πισίνα των κολυμβητών και τις έντονες προσπάθειες εκεί για υψηλές επιδόσεις τις σχολίαζαν χλευαστικά. Μία ώρα αργότερα κάθονταν ακόμα εκεί, όλα τα έβρισκαν αστεία –ιδιαιτέρως την αδιαφορία του καθηγητή απέναντί τους, του καθηγητή, που το μόνο που τον ένοιαζε ήταν να ανακαλύψει ποιοι από τους κολυμβητές (και τις κολυμβήτριες) μπορούσαν να έχουν υψηλές επιδόσεις. Στο τέλος του δώρου ήρθε η υπόδειξη για αποχώρηση, οι μη κολυμβητές έφυγαν απ’ την πισίνα που τσαλαβουτούσαν, έβγαλαν τα μαγιό τους, χώθηκαν κάτω από τη ντουζιέρα, ντύθηκαν και πέρασαν μαζί με τους άλλους από την πλατεία Αντενάουερ και διασχίζοντας την οδό Μπίσμαρκ επέστρεψαν στο Σχολείο των Αυγουστινιανών.

Το κλαμπ των μη κολυμβητών την επόμενη βδομάδα δεν είχε άλλο θέμα από την παράξενη ώρα τσαλαβουτήματος που είχαν ζήσει.

Μια βδομάδα αργότερα η ίδια πομπή κατευθύνθηκε προς το κολυμβητήριο και η ομάδα στην οποία ανήκε ο αδελφός μου ξανακάθισε στην πισίνα για τα παιδιά. Κάθισαν εκεί, έπιασαν την κουβέντα, ξάπλωσαν ανάσκελα πάνω στα πλακάκια, αφήνοντας το νερό να καταβρέχει τα κορμιά τους, προκαλούσαν μικρά κύματα και πέρασαν ξανά δυο ώρες απόλυτης ξενοιασιάς. Σε κανέναν –μέχρι τότε– δεν κακοφαινόταν που για μια ακόμη φορά δεν του είχε μάθει κολύμβηση ο δάσκαλος .

Αυτό το παράξενο μάθημα κολύμβησης έγινε θέμα συζήτησης, όταν ο αδελφός μου γύρισε μια μέρα από το σχολείο σπίτι και μίλησε γι’ αυτό. Τότε μας έλεγε πάντα αστεία ανέκδοτα. Ο δάσκαλος εμφανιζόταν ως γκροτέσκα φιγούρα, η ομάδα αυτών που πλατσούριζαν σαν παιδάκια ως εξαναγκασμένοι συμμετοχοί σε ένα παράλογο συμβάν, το οποίο έτσι όπως το παρουσίαζε ο αδελφός μου φαινόταν να είναι το πιο αντιπροσωπευτικό για όλες γενικά τις σχολικές εμπειρίες του.

Λίγες βδομάδες αργότερα, υποτίθεται ότι, η ομάδα των μη κολυμβητών κατευθύνθηκε με δικής της, βεβαίως, πρωτοβουλία από την πισίνα πλατσουρίσματος προς τον δάσκαλο, για να τον ρωτήσει τι ακριβώς επρόκειτο να κάνουν σε αυτό το μάθημα εκείνοι.

Αυτό, λέει, δεν τον ενδιέφερε τον καθηγητή.

Έτσι πέρασε, λέει, με τον ίδιο τρόπο η υπόλοιπη μισή χρονιά. Μπροστά οι πρωταθλητές έκαναν τους αγώνες τους ταχύτητας ή ολοκλήρωναν τη μεικτή κολύμβηση, στην πίσω πισίνα συνεχιζόταν το πλατσούρισμα και στον καθηγητή γινόταν διαρκώς η υπόδειξη ότι αυτό που συνέβαινε εδώ για ορισμένους δεν θα οδηγούσε πουθενά. Την ομάδα πλατσουρίσματος αυτό δεν τη σταμάτησε να βλέπει με ειρωνική διάθεση την κατάστασή της. Ήταν βέβαια μια εξάσκηση στην ανοησία, όμως πολύ χαλαρωτική, πάντα πλαισιωμένη από μικρά κύματα χλωριωμένου νερού που δημιουργούσαν μόνοι τους, και όλα αυτά μέσα σε μια μακάβρια, αρκετά παρακμασμένη ήδη ατμόσφαιρα αρτ νουβό (τρία χρόνια αργότερα το κολυμβητήριο έκλεισε για πάντα).

Μετά ήρθαν οι έλεγχοι με τους βαθμούς. Οι μη κολυμβητές δεν είχαν πάρει μέρος σε κανέναν αγώνα ταχύτητας, σε κανέναν αγώνα μεγάλης απόστασης και σε καμία μεικτή κολύμβηση. Δεν είχαν σημειώσει καμία επίδοση. Όλοι ανεξαιρέτως πήραν τη βάση.

Ο πατέρας μου, δικηγόρος και εκείνη την περίοδο υποψήφιος δήμαρχος με το Τσε Ντε Ου, ήταν εκπρόσωπος των γονέων αυτής της τάξης, ο αναπληρωτής του, ένας πολιτικός του Ες Πε Ντε από την τοπική αυτοδιοίκηση, ήταν από το Φλόρστατ. Ο γιος του σοσιαλδημοκράτη όπως και ο γιος του χριστιανοδημοκράτη καθόταν στην πισίνα πλατσουρίσματος και όπως αυτόν είχαν αποχαιρετίσει και εκείνον για τις διακοπές με ένα 5 στο μάθημα της γυμναστικής.

Αυτό που ακολούθησε ήταν πόλεμος με όλα τα νομικά μέσα. Από τη μια πλευρά ο μεγάλος συνασπισμός Τσε Ντε Ου και Ες Πε Ντε ή Φρίντμπεργκ και Φλόρστατ, από την άλλη πλευρά η διεύθυνση του Σχολείου των Αυγουστινιανών, ανάμεσα στα μέτωπα ο γυμναστής και όλη «η δύναμη» της τάξης.

Ο πατέρας μου και ο αναπληρωτής του κέρδισαν τον πόλεμο. Ο βαθμός στο μάθημα της γυμναστικής διαγράφηκε από τον σχολικό έλεγχο κάθε μαθητή και κάθε μαθήτριας. Όλοι οι αγώνες ταχύτητας, όλοι οι αγώνες μεγάλων αποστάσεων και όλα τα στυλ κολύμβησης είχαν αποβεί μάταια για όσους είχαν αριστεύσει, γιατί τώρα αντί για «άριστα» υπήρχε μια παύλα στον έλεγχό τους, συνοδευόμενη από την υπόδειξη ότι η βαθμολόγηση των επιδόσεων αυτό το εξάμηνο αίρεται για παιδαγωγικούς λόγους.

Η οικογένεια

I

Η οικογένεια είχε στην κατοχή της το μεγαλύτερο με διαφορά οικόπεδο στις όχθες του ποταμού Ούζα. Ήταν τόσο τεράστιο, που στην απέναντι πλευρά του δρόμου στο Μίλβεγκ είχε χώρο για δέκα σπίτια. Το κτήμα μετρούσε πάνω από διακόσια μέτρα στο μήκος και καταλάμβανε σχεδόν όλη την απόσταση από τις Είκοσι τέσσερις αίθουσες, τη σιδηροδρομική οδογέφυρά μας, μέχρι την οδό Μπάρμπαρα. Από την οδογέφυρα όταν ήμουν παιδί μάς χώριζε μόνο ένα μικρό βυρσοδεψείο, που ήταν ανάμεσα σ' εμάς και στις γραμμές του τρένου. Όλα τα άλλα ανήκαν σ' εμάς.

Η οικογενειακή ιστορία μας είχε ως εξής: οι Μπολ είχαν έρθει το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα από το Φόγκελσμπεργκ ή το Ρεν στο Βετεράου και είχαν ανοίξει εδώ το εργοστάσιο λιθοξοΐας, ο ιδρυτής λεγόταν Μέλχιор Μπολ. Η εταιρία εγκαταστάθηκε στην όχθη του Ούζα, στην οποία μεγάλωσα αργότερα εγώ. Ο προπάππος μου ο Καρλ είχε έναν μεγάλο οπωρώνα στο οικόπεδο, είχε κότες και κατσίκες, είχε πολλές μηλιές και ένα τεράστιο βαρέλι, από το οποίο κερνούσε μηλίτη τους γύρω κατοίκους. Οι γείτονες έφερναν τα ποτήρια τους, και μετά κάθονταν σε πάγκους μες στην παράγκα δίπλα στο βαρέλι, έτρωγαν καρύδια και έπιναν γλυκό κρασί και τη νέα χρονιά τον μηλίτη που είχε γίνει.

Το 1970 μετακόμισαν οι γονείς μου στο οικόπεδο. Πρωτύτερα μέναμε στο σπίτι του παππού και της γιαγιάς στο Μπαντ Ναουχάιμ, για το οποίο όμως δεν θυμάμαι τίποτα. Τον εαυτό μου αρχίζω να τον θυμάμαι με τον πρώτο καιρό στο οικόπεδο στο Φρίντμπεργκ.

Μόνο αποσπασματικές αναμνήσεις έχω από την αρχή. Η εταιρία λιθοξοΐας του παππού μου (του Βίλχελμ), του προπάππου μου (του Καρλ) και του προ-προπάππου μου (του Μέλχιор) λειτουργούσε ακόμη· το δικό μας μέρος με το καινούργιο σπίτι δεν διαχωριζόταν με κάτι από το κτήμα της εταιρίας, δεν υπήρχε ούτε φράχτης ούτε μάντρα ούτε καν μια οπτική οριοθέτηση, μπορούσες κάνοντας απλώς περίπατο μέσα από το

χωράφι να πας απέναντι μέχρι την εταιρία, χωρίς να χρειαστεί να βγεις στο πεζοδρόμιο. Τις περισσότερες φορές έβλεπα τη μητέρα μου να περνά βιαστική φορώντας το ανοιχτόχρωμο ελαφρύ παλτό της, εκείνη την εποχή ήταν διευθύντρια στην εταιρία, το γραφείο στεγαζόταν στον παλιό μύλο του Φαλκ, ένα ξύλινο κτίσμα από αμνημονεύτων χρόνων, το οποίο βρισκόταν επίσης στο οικόπεδο και του έλειπε ο τροχός του μύλου. Έλειπε και η ροή του ποταμού, γιατί με την αλλαγή του αιώνα άλλαξε κατεύθυνση. Ο μύλος που δεν είχε τροχό ήταν τώρα απλώς πάνω στον δρόμο, πέντε μέτρα πιο μέσα. Και ήταν το παλαιότερο κτίσμα στο τετράγωνο.

Γύρω από το καινούργιο μας σπίτι βρισκόταν μια αλάνα, στην οποία αρχικά δεν υπήρχε σχεδόν τίποτα φυτεμένο, εκτός από κάποιες μηλιές που είχαν απομείνει. Οι οπωρώνες και οι λαχανόκηποι, τους οποίους σύμφωνα με την οικογενειακή ιστορία μας είχε εκεί ο προπάππος μου ο Καρλ, έπρεπε προφανώς να εξαφανιστούν ολοσχερώς κατά τη διάρκεια του χτισίματος του σπιτιού. Τώρα παντού υπήρχε μόνο ένα φρεσκοφυτεμένο πράσινο λιβάδι.

Όλα όσα έζησα σε αυτό το κτήμα, είχαν μυθικά χαρακτηριστικά για μένα και μου φαίνονταν πολλαπλά μεγεθυμένα. Για παράδειγμα, ο πατέρας μου και μερικοί άλλοι έσκαψαν μια μέρα έναν λάκκο, ίσως 2 ή 3 μέτρα μήκος, περισσότερο από ένα μέτρο πλάτος και άλλο τόσο ήταν σε βάθος. Σε τι χρησίμευε αυτός ο λάκκος, δεν το θυμάμαι πια, αλλά για εμάς τα παιδιά ήταν για πολλές μέρες ένα πρωτόγονο σπιτάκι, του φτιάχναμε στέγη, βάζαμε μέσα σκεπάσματα, φαντασιωνόμασταν περιπέτειες... Όπως άλλοι ανέβαιναν στα δεντρόσπιτά τους, εμείς κατεβαίναμε σε εκείνον τον λάκκο. Προπάντων ήταν περιπετειώδες να βρισκόμαστε εκεί κάτω, γιατί για μένα ήταν ατελείωτα βαθύς. Και το να βγω από εκεί δεν ήταν απλό, πάντα έπρεπε να σκαρφαλώνω πάνω σε κάτι και τις περισσότερες φορές κάποιος με τραβούσε προς τα πάνω. Πρέπει να ήταν τον πρώτο πρώτο καιρό στο Μίλβεγκ, πριν με κυριεύσει ο μεγάλος φόβος, που μετά σε όλη την παιδική μου ηλικία με κράτησε σε μεγάλο βαθμό μακριά από το περιβάλλον μου (και από τέτοιες περιπέτειες σε λάκκους).

Ίσως τότε να ήμουν ακόμα παρθένος από εντυπώσεις και η παραμονή στον λάκκο να σήμαινε για μένα την πρώτη εντύπωση του «είμαι κάτω από τη γη». Σίγουρα δεν έκανα κάποιον συνειρμό με «τάφο», όμως ποτέ δεν είχα περάσει τον χρόνο μου ανάμεσα σε «τοίχους» που αποτελούνταν αποκλειστικά από χώμα και ποτέ ως τότε δεν είχα ζήσει μια ζωή κάτω απ' την επιφάνεια της γης.

Μια άλλη φάση επίσης από πολύ νωρίς: μια σκηνή στον κήπο, χωρίς λόγο, στημένη μόνο για μας τα παιδιά, παλαιότερα μάλλον για την αδελφή μου, γιατί τη σκηνή (ένα είδος σκηνής για παιδικά πάρτι) την επισκέπτονταν κυρίως η αδελφή μου και οι φιλενάδες της, ήταν στημένη κάμποσες μέρες, σήμερα όποτε θυμάμαι τι κάναμε τότε σκέφτομαι την Εβραϊκή Σκηνοπηγία. Ήταν ένα τελετουργικό ξεπόρτισμα. Και φυσικά δεν θυμάμαι πια όλα όσα συνέβαιναν εκεί. Μόνο τη σκηνή θυμάμαι ακόμα. Όπως ο λάκκος ήταν ο πρώτος στη ζωή μου, έτσι ήταν και η σκηνή η πρώτη.

Ύστερα: φωτιά. Στο χώμα μπηγμένες δάδες αναμμένες. Νύχτα, αστέρια, πιθανόν οι γονείς με την παρέα τους καθισμένοι σε πλαστικές καρέκλες στον κήπο με αλμυρές μπατονέτες, ντιπ Gervais και μπίρες, όμως για μένα ήταν αποκλειστικά αυτές οι δάδες που μύριζαν, κάπνιζαν, οι φλόγες τους ανέβαιναν προς τα πάνω σαν φαντάσματα και τρεμόπαιζαν. Ίσως η πρώτη πρώτη μου κινούμενη φωτιά, γιατί στο σπίτι της γιαγιάς δεν υπήρχε τζάκι, και τις δάδες κήπου επίσης δεν τις γνώριζα. Έτσι σε αυτό το κτήμα μαζεύτηκαν πολλά αρχέτυπα: χώμα, λάκκος, φωτιά, αλλά και: αστέρια, φεγγάρι, νύχτα.

Από την αρχή υπήρχαν κάποιοι που «βοηθούσαν» στον κήπο. σύμφωνα με μια πολύ σκοτεινή ανάμνηση μια τέτοια βοήθεια θα μπορούσε να είναι ο θεός μου ο Χάιντς. Τότε, όταν μετακομίσαμε στο οικοπέδο, η σχέση μαζί του δεν είχε ακόμα επιβαρυνθεί. Έτσι μου φαινόταν, τουλάχιστον, δεν αισθανόμουν παραφωνίες ή επιβαρύνσεις κάποιου είδους. Φυσικά σε μένα, το μικρούλι, τον κόσμο και τις ενδοοικογενειακές σχέσεις τις παρουσίαζαν πάντα ως αγγελικά πλασμένες.

Ο θεός μου ο Γ., ο ανάπηρος εκ γενετής, που οι κουτάλες που του είχαν βάλει στο κεφάλι του τον είχαν αποκλείσει για όλη του τη ζωή από τον κόσμο τον αγγελικά πλασμένο, έστω και αν αυτός στα μισά της ύπαρξής του μπορεί να αισθανόταν ότι βρισκόταν σ' έναν τέτοιο κόσμο, μόνο αναγκαστικά βοηθούσε στον κήπο (και αυτό αν). Βασικά μια σκηνή μόνο θυμάμαι απ' αυτόν, και συγκεκριμένα πώς κυνηγούσε τυφλοπόντικες μ' ένα φτυάρι. Μερικές φορές κάνανε στον κήπο μας αμέτρητους λοφίσκους οι τυφλοπόντικες, και ο πατέρας μου καμιά φορά έλεγε κάπως καταβεβλημένος απ' αυτό με πόσο ενθουσιασμό χτυπούσε ο Γ. τους τυφλοπόντικες, για να τους σκοτώσει και να τους πετάξει τελικά στον Ούζα. Κατά τα άλλα ποτέ δεν σκότωνε και ούτε είχε το συνήθειο να βασανίζει ζώα. Εδώ όμως επρόκειτο για κυνήγι, επιτυχία και αναγνώριση. Του λόγου μου τότε μόνο τους λοφίσκους έβλεπα, ποτέ

κάποιον τυφλοπόντικα. Τον πρώτο τυφλοπόντικα τον είδα δεκαετίες αργότερα, στο Πφαλτς, ενώ έκανα τζόκινγκ. (Με το που με κατάλαβε, εξαφανίστηκε κάτω από την επιφάνεια της γης, μέσα στο χώμα, όπως κάναμε τότε εμείς στον προσωρινό μας λάκκο στον κήπο.)

Ωστόσο, ακόμα και αν έρχεται στον νου μου μόνο αυτή η μοναχική εικόνα, είμαι ακλόνητα πεπεισμένος ότι ο θεός Γ. αρχικά βοηθούσε στον κήπο. Αν το κτήμα το έλεγαν ήδη από τότε κήπο, έτσι όπως ήταν ανοιχτό σε όλους τους περίοικους, δεν μπορώ να το πω.

Παραδόξως, εξαιρούνταν η βεράντα πίσω από το σπίτι, μια πλατφόρμα από γκρο μπετόν, χωρίς καμία πλαισίωση, έβγαζε απλά στο ανοιχτό λιβάδι, σαν προβλήτα στην ανοιχτή θάλασσα.

Μετά έγινε ο φράχτης στον δρόμο, μπήκαν τα πρώτα παρτέρια με τριανταφυλλίες, γύρω γύρω απ' τη βεράντα φυτεύτηκαν ροδόδεντρα, κάθε Σάββατο η μυρωδιά του κουρεμένου γκαζόν και στις 5.15 η ώρα το απόγευμα πάντοτε η ερώτηση του πατέρα μου, πώς έπαιξε η Άιντραχτ Φρανκφούρτης. Για εκείνον το οικόπεδο ήταν ένας ειδυλλιακός τόπος και μια υποχρέωση συγχρόνως.

Αργότερα τοποθετήθηκε στον κήπο ένα σύστημα πλαστικών σωλήνων, ώστε να έχουμε παντού τρεχούμενο νερό και να μην χρειάζεται να σέρνουμε πίσω μας λάστιχα πενήντα μέτρα μακριά. Η εγκατάσταση είχε σχεδιαστεί στην εντέλεια, απόσταση εκατοντάδων μέτρων γύρω από το σπίτι σκάφτηκε και ξανακλείστηκε. Έγινε επιπλέον και ένα κιόσκι στον κήπο, και τα καλοκαίρια άκουγες στον κήπο κάθε λογής μηχανήματα ψεκασμού, το μηχανικό τικ τακ των οποίων συναγωνιζόταν, με το που άρχιζε να σουρουπώνει, το κελάηδημα των κοτсуφιών.

Εδώ λοιπόν έμενε η οικογένειά μου. Αυτός ήταν ο προορισμός τους.

Παιδί ακόμα μπορούσα να λέω απέξω τις νομικές εκκρεμότητες που αφορούσαν το οικόπεδο, γιατί προκαλούσαν καβγάδες και ήταν το επικρατέστερο θέμα συζήτησης στο σπίτι μας. Το οικόπεδο του προπάππου μου, από τον καθεαυτό χώρο της εταιρίας και το κομμάτι όπου εν τω μεταξύ μένουμε εμείς μέχρι την άκρη του οπωρώνα μοιράστηκε μετά τον θάνατο του παππού μου σε τέσσερα αγροτεμάχια. Ένα αγροτεμάχιο ανήκε στη μητέρα μου: εκεί βρισκόταν το σπίτι μας και το οικόπεδο με τις μηλιές που ανέφερα ήδη. Ένα αγροτεμάχιο ανήκε στον θείο μου τον Χάιντς:

βρισκόταν ανάμεσα στο σπίτι μας και στον χώρο όπου βρισκόταν το πρώην κτήμα της εταιρίας, στο οποίο τότε υπήρχαν ακόμα οι αίθουσες και οι γερανοί. Ένα αγροτεμάχιο ανήκε στον θείο μου τον Γ., ένα δασάκι με σημύδες πίσω από τις αίθουσες, που έφτανε μέχρι τον Ούζα. Το τελευταίο αγροτεμάχιο, το καθεαυτό οικόπεδο της εταιρίας, ανήκε στη μητέρα μου, στον θείο Γ. και στον θείο Χάιντς «εξ αδιαιρέτου».

Τα πρώτα χρόνια, αφότου είχε χτιστεί το σπίτι, ο πατέρας μου έμπαινε συχνότερα σε συζητήσεις με τον θείο μου τον Χάιντς και τη γυναίκα του, την κυρία Ντέρτε, μια Δανέζα, που πάντα θεωρούνταν αβέβαιος συντελεστής. Το θέμα ήταν το τέταρτο αγροτεμάχιο το «εξ αδιαιρέτου». Ο πατέρας μου έμπαινε με τεντωμένα τα νεύρα του στο Μερσέντες αυτοκίνητο της εταιρίας, η μητέρα μου στεκόταν ανήσυχη στην έξοδο, τον παρακολουθούσε με το βλέμμα της καθώς απομακρυνόταν, μετά γύριζε στο σπίτι και για τις επόμενες ώρες ήταν τόσο νευρική, που όλη την ώρα σιδέρωνε ή περνούσε από την πρέσα σεντόνια στο υπόγειο, για να ξεχαστεί. Όταν ο πατέρας μου έφτανε πάλι στην είσοδο, έπρεπε να τον βοηθά η μητέρα μου για να βγει από το αυτοκίνητο. Αμέσως μετά ο πατέρας μου καθόταν στην κουζίνα ή στο σαλόνι, κρατούσε το κεφάλι του, δεν μπορούσε να μιλήσει για ώρα, ήταν εντελώς εκτός εαυτού και μουρμούριζε απλώς μόνος του πως ο θείος μου ο Χάιντς είναι τρελός. Μετά έπρεπε να τον πηγαίνει στο υπνοδωμάτιο, όπου εκείνος προσπαθούσε να τιθαसेύσει την ημικρανία του. Τότε έλεγαν οι γονείς μου ότι προτού ξεκινήσει ο Χάιντς να μιλήσει για οτιδήποτε σχετικά με την πώληση του τέταρτου κοινού αγροτεμαχίου, ήθελε για εντελώς ακατανόητους λόγους – ήταν βέβαια τρελός– εκατό χιλιάδες μάρκα. Ο θείος μου ο Χάιντς ήταν μ' αυτόν τον τρόπο για ένα μεγάλο διάστημα της ζωής μου κάποιος που (υποστηριζόμενος ή παρασυρμένος από τη θεία Ντέρτε) ήθελε απλώς με το έτσι θέλω και χωρίς κανέναν λόγο να του δώσουν εκατό χιλιάδες μάρκα, ένα ποσό, το οποίο στα παιδικά μου μάτια φάνταζε τόσο τεράστιο όσο τα χρήματα που βγάζει κανείς όλη του τη ζωή.